

PÉNZÜGYMINISZTERIUM
MINISZTER

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 00 0 7 4 - 2 / 2021	
Érkezett: 2021 MÁRC 30.	
Feladó:	Kezelőiroda:
Melléklet:	dt:

Dr. Sulyok Tamás úr részére
elnök

Alkotmánybíróság

Budapest

Tárgy: amicus curiae a IV/74/2021.
számú AB indítványhoz

Tisztelt Elnök Úr!

A IV/74/2021. számú AB indítványhoz a következő amicus curiae beadványt kívánom benyújtani az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 57. § (1b) bekezdése alapján.

I. Az indítvány tartalma

Az indítványozó települési önkormányzat Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről szóló 535/2020. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri. E rendelkezés szerint a 2021. évben végződő adóévben a helyi adó és a települési adó mértéke nem lehet magasabb, mint az ugyanazon helyi adónak, települési adónak a Korm. rendelet hatálybalépése napján hatályos és alkalmazandó önkormányzati adórendeletben megállapított adómértéke.

Az indítványozó előadta, hogy a Korm. rendelet megalkotását és kihirdetését megelőzően az önkormányzat képviselő-testülete a helyi adókról szóló önkormányzati rendeletek módosításáról, ezen belül az építményadó és a telekadó mértékének emeléséről döntött. A módosító rendeleteket 2020. november 18-án kihirdette, azok 2021. január 1-jén léptek volna hatályba. Ugyanakkor figyelemmel arra, hogy az ezt követően elfogadott – az adóemelés kizáró – Korm. rendelet 2020. december 2-án hatályba lépett, az indítványozó önkormányzat képviselőtestülete kénytelen volt arról rendelkezni, hogy az építmény- és telekadó-emelésről szóló rendeletei mégsem lépnek hatályba.

A fentiekre tekintettel az indítványozó az alkotmányjogi panasz jogalapját abban látja, hogy a Korm. rendelet az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében foglalt felhatalmazáson is túlterjeszkedve megsértette a számára mint helyi önkormányzat számára az Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdésében és 32. cikk (2) bekezdésében biztosított jogalkotási autonómiát. Az intézkedés – azon túl, hogy jogalkotási szabadságát is csorbította – egyúttal közhatalmi bevételeinek csökkenéséhez is vezetett.

Az indítványozó végezetül sérelmezi az általa vélelmezett visszamenőleges jogalkotást is, amely – álláspontja szerint – abban nyilvánul meg, hogy a Korm. rendelet kihirdetése miatt a már elfogadott önkormányzati adórendelet későbbi hatályba léptetésétől el kellett állnia. Ezen sérelemmel összefüggésben a jogbiztonság alkotmányos alapelvének a sérelmét is bizonyítottanak látja.

II. A kérelem befogadhatóságának a tilalma

Az indítvány megalapozottságának érdemi cáfolatát megelőzően rögzíteni szeretném, hogy álláspontom szerint az – tekintettel az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében rögzített hatásköri korlátozásra – az Alkotmánybíróság által nem bírálható el.

Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése azt rögzíti ugyanis, hogy mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b)-e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Ugyanezen Alaptörvénybeli rendelkezés szerint az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is jogosult korlátozás nélkül megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.

Jelen alkotmányjogi panasz tárgykörében az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását. Ezért ezen oknál fogva – figyelemmel arra, hogy egyrészt a helyi adók központi feltételeiről szóló, és a veszélyhelyzet okán törvényi szintű kormányrendeleti előírást kifogásol, másrészt pedig nem az Alaptörvény 37. cikkének (4) bekezdésében felsorolt alapjogi sérelmek okán teszi ezt – álláspontom szerint vonatkozik az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti alkotmánybírósági hatásköri tilalom.

A helyi adók központi feltételeiről az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés h) pontjában rögzítettek szerint a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) rendelkezik. A Htv. határozza meg az önkormányzatok által bevezethető helyi adók fajtáját, az egyes helyi adónemek alanyát, tárgyát, alapját, maximális mértékét és az önkormányzati mentesség-, kedvezmény-nyújtás keretrendszerét, feltételeit. A Htv. ezen keretrendelkezéseit a helyi adót bevezető önkormányzat minden esetben köteles tiszteletben tartani, azaz az önkormányzatok adómegállapító mozgásterét nem abszolút, hanem egyértelműen relatív. A jogalkotási relativitás viszonyítási pontjait normál jogrendben a Htv. szabályai jelentik, míg veszélyhelyzetben az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében rögzített felhatalmazás alapján kiadott, – adott esetben, mint ahogy a jelen eljárás tárgyát képező ügyben is – a törvényi (Htv-beli) szabályoktól eltérő kormányrendelet szabályai. Erre tekintettel a Korm. rendeletre az Alaptörvény 37. cikkének (4) bekezdése által előírt alkotmánybírósági eljárást kizáró tilalom – szükségszerűen – vonatkozik.

Ezt az álláspontot erősíti, hogy a közelmúltban született 3234/2020. (VII. 1.) AB határozatában az Alkotmánybíróság szintén adózási tárgykörben, konkrétan a – jelen ügghöz

hasonlóan – az önkormányzatok költségvetési mozgásterét érintő, gépjárműadóval kapcsolatos veszélyhelyzeti kormányrendelettel kapcsolatban előterjesztett alkotmányjogi panaszban állapította meg szintén az Alaptörvény 37. cikkének (4) bekezdésére hivatkozással hatáskörének hiányát.

Kiemelendő továbbá az Alkotmánybíróságnak hatáskör-korlátozást megállapító friss döntése, amely korlátozást a helyi adók központi feltételéi kapcsán állapította meg a különleges gazdasági övezetet érintő, 8/2021. (III. 2.) AB határozatban az alábbiak szerint:

„[78] Összefoglalóan a Htv. indítvánnyal támadott rendelkezéseinek tartalmi vizsgálata alapján az állapítható meg, hogy a kifogásolt szabályozás a különleges gazdasági övezetbeli adóbevétellel összefüggésben meghatározza az adóalapra, -tárgyra, -mértékre vonatkozó szabályokat, valamint más ezekhez szorosan kapcsolódó sajátos rendelkezéseket rögzít, amelyek alapján az anyagi jogi adókötelezettség teljesedésbe megy. Szintén az anyagi jog körében értékelendő az, hogy a bevételnek mely szerv, illetve az államháztartás mely alrendszere [jelen esetben a Htv. 8. § (3) bekezdése alapján a megyei önkormányzat] a jogosultja. (...)

[81] Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a jelen esetben a Htv. olyan szabályairól van-e szó, amelyek tartalmilag a helyi adók központi feltételéit testesítik meg és ekként hatásköri korlátozás alá tartoznak. (...)

[83] Fentiek szerint az indítványozó a Htv.-ben szabályozott helyi adók központi feltételeire vonatkozó rendelkezéseket támadott, az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében felsorolt, kivételes alapjogok között nem szereplő alaptörvényi rendelkezések alapján. Ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tekintetében, a Htv.-nek az indítvánnyal támadott rendelkezései kapcsán hatáskörének hiányát állapította meg ebben az ügyben, és azt az Abtv. 64. § a) pontja alapján visszautasította.”

III. Az alkotmánybírósági beadvány érdemi cáfolata

1. Az önkormányzati jogalkotási jog csorbításának cáfolata

Ahogy arra az előzőekben is utaltam, az önkormányzatok helyi adóztatási joga származékos jogalkotás keretében valósul meg, jogalapját és jogi keretét az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének h) pontja, valamint az Alaptörvény e pontja szerinti törvény, a Htv. biztosítja.

Amennyiben az indítványozók álláspontja helyes lenne, az azt jelentené, hogy a kerettörvény elfogadását követően nem lenne, lehetett volna mód – többek között – semmilyen, a törvényi adómaximumot, az adónemek fajtáját és számát csökkentő, vagy a törvényi mentességek, kedvezmények körét, illetve számát növelő törvényi rendelkezés elfogadására egyszerűen annál az oknál fogva, hogy e változások csökkentik az önkormányzatok rendeletalkotási jogkörét. Ez nyilvánvalóan abszurd, és nemcsak azért, mert a Htv. hatálybalépése óta több olyan változtatás következett be, amely módosította az önkormányzatok adóztatási jogkörét, hanem azért is, mert az Alaptörvény kifejezetten az Országgyűlés jogkörébe utalta, hogy mire vonatkozzon az önkormányzati adórendelet-alkotási jog tartalma.

Álláspontom szerint az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének h) pontja mindössze azt fogalmazza meg elvárásként az Országgyűlés számára, hogy legyen legalább két olyan adónem az adórendszerben, amelyben a mérték-megállapítás joga az önkormányzatot illeti meg. Ezen túlmenően az Országgyűlés arra vonatkozó jogát, hogy az önkormányzati rendeletalkotás kereteit megváltoztassa, adott esetben szűkítse, semmi nem korlátozza.

A fentiekből az következik, hogy a Htv. önkormányzati adórendelet-alkotásnak keretet adó szabályozása tartalmának megváltoztatása nem minősülhet Alaptörvényi sérelemnek. Ugyanez a meglátás igaz álláspontom szerint a veszélyhelyzet ideje alatt szabályozási eszközként a Htv. rendelkezéseitől eltérő veszélyhelyzeti kormányrendeletre is.

2. Az önkormányzati autonómia csorbitásának cáfolata

Az önkormányzatok törvényi keretek közötti helyi adó megállapítási joga a helyi adóztatás rendszerének sajátos – az Alaptörvényben is rögzített – szabályozási alapelveiből fakad, s mint ilyen semmilyen szempontból nem jelenti a (szintén az Alaptörvény rendelkezésein alapuló) önkormányzati autonómia bármilyen csorbitását. Ahogy egyébként azt – az indítványozó által saját érvelése alátámasztása érdekében is hivatkozott – 3311/2019. (XI. 21.) AB határozat is rögzíti: „...az Alaptörvény egyértelműen elismeri az összállami érdektől elkülönülő helyi közügy és közhatalom létét.... Ugyanakkor az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése értelmében az is egyértelmű, hogy a **helyi önkormányzatok** a központi állami szervekkel szemben (éppen a fent rögzített helyi közügyekre tekintettel) **relatív autonómiát élveznek**.... Eszerint az autonómia feltétlenül tartalmazza a **törvények szabta keretek között az önálló szabályozás, az önálló gazdálkodás, továbbá a befolyástól mentes döntéshozatal lehetőségét is**. Ugyanakkor az **Alkotmánybíróság álláspontja szerint** figyelembe kell venni, hogy a hatalommegosztás klasszikus szereplőjéhez képest a **helyi önkormányzatok vertikális pozícióban vannak**, azaz számos esetben szükségszerűen kerülnek alárendelt helyzetbe, így igen kényes a központi állami szervek és a helyi önkormányzatok egymáshoz való viszonya.”

Az önkormányzatoknak kizárólag a törvényi keretek (azaz a Htv. keretei) között való adóztatási jogát rögzíti egyébként több alkotmánybírósági döntés is, többek között: a 144/2011 (XII.2.) AB határozat, a 99/2011. (XI. 17.) AB határozat, a 33/2003. (VI. 2.) AB határozat, a 61/2001. (XII. 20.) AB határozat és az 57/1996. (XII. 22.) AB határozat is.

Mindezek alapján álláspontom szerint a veszélyhelyzeti jogalkotás, a Htv.-től való eltérés során nem sértette az önkormányzat Alaptörvényben biztosított autonómiáját, figyelemmel arra, hogy a Htv. az a jogszabály, amely az Alaptörvény tételes szövege alapján szab korlátot az önkormányzat rendelet-alkotási jogkörének. Az önkormányzati adóztatási jogosultság tehát nem korlátlan, jogalkotási kereteit eleve törvény határolja körül. Ha pedig így van, akkor e törvényi szabály az Országgyűlés által megváltoztatható, illetve veszélyhelyzet esetén a Kormány jogosult attól eltérni.

E körben megemlíthető, hogy az Alkotmánybíróság 8/2021. (III. 2.) határozatában hangsúlyozta, hogy „...ha igazolhatóan fennáll a forráshiány, akkor sem lehet a folyó évi önkormányzati költségvetésben szereplő helyi adóbevételt az indítványozó önkormányzat alkotmányos tulajdonhoz való joga által védett „tulajdoni várományának” tekinteni. Sem az Alaptörvény XIII. cikkéből, sem a 32. cikk h) pontjából nem vezethető le a helyi önkormányzat számára tulajdoni várományra való jog konkrét helyi adónemekből (helyi iparüzési adó, építményadó és telekadó) eredő, a tárgyévi önkormányzati költségvetésbe – helyi adóbevételből befolyó – bevételként tervezett, a mondott helyi adók adóalanyai általi befizetésből származó meghatározott összegű adóbevételre.” {Indokolás [160]}

3. Az Alaptörvény C) cikkének sérelmével kapcsolatos panasz cáfolata

Az indítvány III. pontja hivatkozik az Alaptörvény C) cikkére, implicite utalva ezzel annak sérelmére. Ezzel kapcsolatban hivatkozok az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára, amely szerint alkotmányjogi panasz keretében az Alaptörvény C) cikke vonatkozásában nem lehet indítványt előterjeszteni.

Az Alkotmánybíróság – többek között – a 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat indokolásának [89] bekezdésében elvi élel kimondta, hogy: „mindazok az indítványi elemek, melyek nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítják, hanem valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének megállapítására irányulnak, alkotmányjogi panasz keretében nem bírálhatók el.” A 23/2016. (XII. 12.) AB határozat [73] bekezdése pedig az Alaptörvény C) cikke szerinti hatalommegosztás elvét ilyen, nem Alaptörvényben biztosított jognak minősítette, így az e jog sérelmét állító indítványi elem kapcsán az alkotmányjogi panaszokat visszautasította.

4. Az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése felhatalmazásán való túlterjeszkedés cáfolata

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésének és a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Katasztrófavédelmi tv.) 51/A. § (1) bekezdésének a felhatalmazása alapján rendeleti úton jogosult egyes törvények alkalmazását felfüggeszteni, törvényi rendelkezésektől eltérni, és egyéb rendkívüli intézkedéseket hozni (a továbbiakban: veszélyhelyzeti kormányrendelet).

Veszélyhelyzeti kormányrendeletet a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében kihirdetett veszélyhelyzetben az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyon- és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében hozhat.

A fenti törvényi felhatalmazó rendelkezés értelmében tehát a veszélyhelyzeti rendeletalkotás tárgyköre messze túlmutat a szigorúan vett egészségügyi válsághelyzet megoldására irányuló intézkedések körén, azaz a kifejezetten egészségügyi tárgyú jogalkotáson. Ahogyan ugyanis arra a Katasztrófavédelmi tv. idézett szakasza expressis verbis rámutat, a kormányzati rendeletalkotás szükségessége bekövetkezhet a pandémia következtében előálló gazdasági válsághelyzet megoldása, vagyis a nemzetgazdaság stabilitásának a garantálása érdekében is.

Az Alkotmánybíróság a 8/2021. (III. 2.) AB határozatában rámutatott arra is, hogy „...a veszélyhelyzetet előidéző (világ)járvány, az az elleni védekezés gazdasági és társadalmi hatásai túlmutatnak a veszélyhelyzet időtartamán, a negatív hatások elhárítása, az ennek érdekében tett intézkedések ezért lehetnek tartós, vagy akár végleges hatású intézkedések is.” {Indokolás [145]}

A koronavírus-járvány gyors terjedésének megakadályozása érdekében bevezetett, közegészségügyi szempontból indokolt kormányzati korlátozások jelentős hatást gyakoroltak a gazdasági folyamatokra, egyes ágazatokban a vállalkozások helyzetét alapjaiban rengették meg. A pandémia visszaszorítása érdekében csökkenteni kellett az emberek egymással való érintkezését. Ez maga után vonta elsősorban a magánszemélyek mozgását, érintkezését igénylő nemzetgazdasági ágazatok (vendéglátás, idegenforgalom, szálláshely-szolgáltatás, egyes kereskedelmi szolgáltatások) teljes leállását, illetve más ágazatok teljesítményének azonnali csökkenését.

Ezt követően a járványhelyzet elhúzódásával a válság kisebb-nagyobb mértékben az egész gazdaságban bekövetkezett, az előzetes adatok szerint a GDP 5,1%-kal lett kisebb 2020-ban, mint 2019-ben. Az egészségügyi válság tehát gazdasági válságot hozott. A gazdasági válságban pedig a vállalkozások teherviselő-képessége csökken.

Ebben a helyzetben a központi kormányzat a különféle adóterhek – elsősorban az élőmunkaterhek – csökkentését fogalmazta meg, továbbá közvetlen támogatást nyújtott a válságsújtotta vállalkozások számára. Kormányzati gazdaságpolitikai döntés volt tehát a vállalkozások adóterhének csökkentése, a vállalkozások működőképességének megőrzése. Ezek az alapvetően gazdasági természetű döntések a korábbi válságok kezelésének helyes módjából fakadtak.

Ilyen körülmények között az önkormányzati jogalkotói körbe tartozó adók emelése, a kedvezmények megvonása a kormányzati válságkezelő gazdaságpolitika ellen hatottak volna. Az ország gazdaságpolitikája irányának meghatározása a Kormány alkotmányos feladata és felelőssége. Erre figyelemmel rendelte el a Kormány, hogy az önkormányzatok az adóterhet – amely a Htv. értelmében kizárólag az adóév első napjától kezdődően növelhető adómérték-emeléssel vagy a kedvezmények megvonásával – nem növelhetik 2021-től.

Ezzel az eszközzel a kormányzat a nemzetgazdaság stabilitásának biztosítása érdekében megelőzte az egyébként is jelenlévő gazdasági válsághelyzet elmélyülésének a lehetőségét. Nem kizárt ugyanis, hogy a működőképesség peremén egyensúlyozó vállalkozások közül soknak az ellehetetlenülését eredményezte volna a terhekre előírt magasabb helyiadó szint. Ez pedig végső soron azt jelenti, hogy a jelen panaszbeadvánnyal támadott veszélyhelyzeti kormányrendelet megalkotása nemcsak, hogy az Alaptörvény felhatalmazásán alapuló lehetőség volt a Kormány számára, hanem egyben az Alaptörvény által elvárt felelős kormányzati kötelezettség is. Az indítvánnyal támadott rendelet léte (más intézkedésekkel együtt) szerepet játszik abban, hogy a válsághelyzet egy – időpontját tekintve teljességgel időszerűtlen és átgondolatlan – adóemeléssel tovább mélyüljön.

A fenti érvelés megalapozottságát támasztja alá az az Alkotmánybíróság 3388/2020. (X. 22.) AB végzésében szereplő érvelés is, amely – a veszélyhelyzet időtartama alatt az önkormányzati adóztatási jog gyakorlását is érintő veszélyhelyzeti kormányrendeleti szabályozás, a különleges gazdasági övezetek létrehozása kapcsán – azt rögzítette, hogy: *„A Kormány e rendeletet a nemzetgazdasági stabilitásának garantálása, a COVID-19 koronavírus fertőzés okozta tömeges megbetegedéssel járó humánjárvány negatív gazdasági következményeinek csökkentése érdekében, a munkahelyek tömeges elvesztésének elkerülése és a meglévő munkahelyek megőrzése vagy új munkahelyek létesítése céljából hozta meg.*

Álláspontom szerint továbbá az önkormányzati adóemelés kifogásolható lett volna azért is, mert az önkormányzat rendeletalkotása során figyelmen kívül hagyta a Htv. 7. §-a g) pontját, amely azt írja elő, hogy az önkormányzat adómegállapítási jogát korlátozza az a körülmény, miszerint az adóalanyok széles körét érintő teherviselő képességnek megfelelően kell kialakítani a helyi adók szabályait (köztük az adó mértékét). Nem zárható ki, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa az érintett önkormányzati rendelet hatálybalépése esetén is elrendelte volna az adómérték-emelést előírányzó rendelkezés hatályon kívül helyezését vagy – egyedi per esetén – alkalmazásának tilalmát. Megjegyzem ugyanakkor, hogy ez a folyamat időigényes, és ennél fogva nem képes megakadályozni a jogalanyok időközben felmerülő anyagi jellegű nehézségét, esetlegesen a megszűnésüket, illetve tevékenységük végleges

feladását. Ezen körülmény is arra sarkallta a Kormányt, hogy veszélyhelyzeti kormányrendelettel előzze meg az adóalanyok ellehetetlenülését.

5. A B) cikk sérelmének cáfolata

Az indítvány szerint jogsértő a támadott kormányrendeleti szabályozás azért is, mert a jogbiztonság elvét sértve, visszaható hatályú szabályozás keretében született, továbbá azért is mert sérült a kellő felkészülési idő követelménye.

Az indítvány ezen érve egyértelműen cáfolható, tekintettel arra, hogy a Korm. rendeletet 2020. december 1-jén hirdették ki, 2020. december 2-án lépett hatályba, azonban csak a 2021. évben hatályba léptetni tervezett önkormányzati rendeleti szabályozást érinti.

Nem eredményez visszaható hatályú normatartalmat az a körülmény sem, hogy az indítványozó már korábban (2020. november 18-án) elfogadta a 2021. január 1-jétől hatályos helyi adórendeletét, amely a Korm. rendelet hatálybalépése okán 2021. január 1-jétől nem tudott (volna) hatályosulni. Visszaható hatályú szabályozásról az általános jogelvek alapján ugyanis akkor beszélhetünk, ha valamely norma a hatálybalépését megelőző időszakra állapít meg jogokat vagy kötelezettségeket a személyi hatálya alá tartozó jogalanyok számára. Jelen esetben azonban ez a helyzet nem állt fenn, egyrészt azért sem, mert a Korm. rendelet normatartalma csak a hatálybalépését követő időszakra vonatkozott, másrészt pedig azért sem, mert nem annulálta visszamenőleges hatállyal a korábban hatályba léptetett jogszerűen alkalmazott önkormányzati rendeletek érvényességét.

Az indítványozó állításával ellentétben nem teszi a Korm. rendeletet visszamenőleges hatályúvá az a körülmény, hogy a hatálybalépése megakadályozta a korábban elfogadott önkormányzati rendelettel történő adóemelését. Az önkormányzati rendelet 2021. január 1-jétől rendelte volna el az adómérték növelését, így a Korm. rendelet az önkormányzati szabályozás hatálybalépése előtti jogviszonyba nem avatkozott bele. Az adózási – közhatalmi – jogviszony a Korm. rendelet hatálybalépését megelőzően még nem állt fenn. Megjegyzem, hogy az indítványozó által megvalósított jogalkotási aktust a Korm. rendelet hatálybalépése nem annulálta azért sem, mert a kihirdetett önkormányzati rendelet hatálybalépésének elmaradásáról – saját jogalkotási mozgástere gyakorlásával – maga az önkormányzat döntött.

A fent leírtakkal összhangban az Alkotmánybíróság 8/2020. (V. 13.) számú határozatában a következőket rögzítette, hogy „*annak érdekében, hogy megállapítsa, hogy*” egy adott jogszabályi rendelkezés alkalmazása „*... a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának megsértésére vezet-e, a következő tesztet alkalmazta: a támadott rendelkezések a hatálybalépésük előtt létrejött jogviszonyokra vonatkoznak-e, és ezekre nézve kötelezettséget állapítanak-e meg, kötelezettséget terhesebbé tesznek-e, jogot korlátoznak-e vagy vonnak-e el, illetve jogellenessé nyilvánítanak-e valamely magatartást {13/2015. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [56]}” {35/2019. (XII. 31.) AB határozat, Indokolás [27]}.*” (Indokolás [58])

A fentiekkel, valamint a kellő felkészülési idő hiányával összefüggésben érdemes utalni az Alkotmánybíróság 8/2021. (III. 2.) AB határozatára, amelyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „*(...) A kifogásolt szabályozás a hatálybalépését követő időszakra rendeli el egyrészt a helyi iparűzési adó, illetve az éves fix összegű ingatlan alapú helyi adók (építmény-és telekadó) második félévi részének a megyei önkormányzathoz való befizetését, továbbá a 2021. évi helyi adók első félévi adóelőlegei is csak 2021-ben, azaz a kifogásolt szabályozás hatályba lépését követően lesznek esedékesek. A kifejtettek alapján a vizsgált*

esetben nem állapítható meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének (kellő felkészülési idő, tiltott visszamenőleges hatályú jogalkotás)indítványozó által állított sérelme.” {Indokolás [112]-[113]} Erre figyelemmel az indítványozó felkészülési idő hiányára alapozott érvelése jelen esetben sem állapítható meg.

Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatot követ abban a tekintetben is, hogy „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság idézett gyakorlatát figyelembe véve – mivel jelen esetben a visszaható hatályú jogalkotás esete és a kellő felkészülési idő hiánya nem áll fenn – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított – alkotmányjogi panaszban megfogalmazott – további kifogások (például normavilágosság) alkotmányossági vizsgálatára az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján folyó eljárásban nincs mód.

Tekintettel arra, hogy idő közben az Alkotmánybíróság előtt – IV/200/2021. ügyszámon – azonos tárgyban, a jelen ügy alapját képező beadványban kifejtettekkel egyező érveléssel alkotmányjogi panasz eljárás indult, kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az amicus curiae-ben foglalt álláspontomat az előbb hivatkozott újabb ügyekben is szíveskedjen figyelembe venni.

Budapest, 2021. március „ 23 ”

Üdvözlettel:

Varga Mihály

